

İdeolojik gücü
maddi güce
donaşturalım!
Butun ülkelerin
proleterleri birleşin!

Devrimci savaşım
devrimci özveri üstüne
yüksele!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl: 7. Sayı 131
23 Haziran 1980

Bu sayı ÇEK-AL'da Yürükoğlu Yoldaşımızın yeni kitapçığının ikinci bölümünü yayınlıyoruz. İlk bölümünü geçen sayımızda yayınladığımız kitapçığın girişinde Yürükoğlu Yoldaş şöyle diyor: "1 Mayıs'dan 20 gün geçti. Gelen tüm haberler, TKP'nin Leninci kesiminin 1 Mayıs çalışmalarından güçlenerek, bilenerik çıktığı yolundadır. Ama öte yanda, yine gelen haberler, 1 Mayıs

yazısında dikkat çektiğimiz moral bozukluğu ve gerilemenin tüm devrimci hareket çapında hızla yayılmakta olduğunu gösteriyor. Aslında bu gerileme, 1 Mayısla başlamadı, bir süredir geliyor. Bu durumun önüne geçmek gerekiyor. Gözlerimizin önünde açılan yeni dönemi düzgün bir değerlendirmeye, görevlerimizi doğru saptamayla bu gidişin önüne geçilebilir. Bu yazının amacı da budur.

SINIF SAVAŞININ VARDIĞI AŞAMA VE KOMÜNİST PARTİSİ'NİN TAKTİKLERİ II

4. Düşman Yenilebilir

İşçi Sınıfı Daha Yenilmemiştir

Devrimci güçlerin bugünkü gerileyişi ve karşı-devrim güçlerinin göreceli üstünlüğü, devrim hareketi açısından belli bir süre gidecek bir yenilgiyi anlatıyor olabilir. Bir dönem gidecek bir gerici stabilizasyonun başladığını anlatabilir. Aslında, kudurmuş gericiliğe bakarak bu sonuca varmak oldukça kolaydır da. Eğer öyleyse, bu değerlendirme doğruysa, yeni bir dönem başlıyorsa, halk ayaklanmasına yönelik taktiklerin bırakılması ve yeni döneme uygun taktiklere geçilmesi bir zorunluluk olur.

Ancak, durumu yalnızca örgütlü siyasal güçler ve işçi sınıfımızın çeşitli kesimleri arasındaki *yorunluk psikolojisi* açısından değerlendirmek, doğru sonuçlara ulaşabilmek için yetersizdir. Mutlaka ve özellikle ülkemizin somut *nesnel koşullarını ve toplumsal güçlerin durumunu* dikkatle ele almak gerekir.

Ülkede ağır bir zorbalık hüküm sürüyor, ama hepsizleşme bitmedi. Savaşmadan teslim olan hainler yanılıyorlar, daha son söz söylemedi, işçi sınıfımız daha yenilmedi. Halk sınıfları (proletarya ve kir ve kent küçük üreticileri) gücünü tüketmedi. Ekonomik bunalım ortadan kalkmadı.

Yeni ve çok daha büyük yığın patlamalarının olasılığını burjuvazi oportünistlerden daha iyi görüyor. Tekelci burjuvazi, emekçilerin üstüne onun için tankıyla-topuyla yürüyor. Tekeldışı burjuvazinin sağ sosyal-demokrat sözcüsü Ecevit onun için

R. Yürükoğlu

eylem yapan işçileri ağır sözlerle kınayarak uyuşturmaya çalışıyor. Onun için sol sosyal-demokrat Süleyman Genç, sıkıyönetim halkı ayaklanmaya itiyor diye sızlanıyor.

Benzetmenin benzetme olduğunu akılda tutarak, durumu 10 raundluk bir boks maçına benzetebiliriz. Yalnız öyle bir boks maçı ki, birer boksör dövüşmüyor. İki temel boksör, bulabildikleri kadar boksörü ringe çıkartıp kendi yanlarında dövüştürüyorlar. Böyle bir maç. İlk raundların bir kısmı bizim, çoğunluğu rakip boksörün üstünlüğüyle geçti, geldik yedinci raunda. Hele 1 Mayıs raundunu epeyce hırpalanarak verdik. O başarıdan yüreklene rakip şimdi daha azgınca saldıracak. Böyle giderse nakavt olmasak bile, raund raund maçı yitiriyoruz, sayıyla yenileceğiz. Rakip daha güçlü. Ne yapmalı? Şurası açıktır ki, bundan sonraki 4 raundu kazansak da (yani bazı taktik başarılar kazansak da) maç gidiyor. Demek ki, maçı kazanabilmemizin tek yolu *nakavt* etmektir. Ama bu güç dengesi içinde nakavt edemeyiz. Öyleyse, bizim rezervimiz olan, bizimle birlikte dövüşebilecek yığınla boksörü (yığınları) ringe çıkarmalıyız. Rakibin ise ringe çıkarılabileceği az rezervi vardır... Hedefi de *nakavt* olarak belirlemeliyiz.

Böyle bir ortamda küçük burjuva hayalci devrimcileri yığınları unutmuşlar, adlarını tarihe yazdırma peşinde gidiyorlar. Menşeviklerin ise evlerine

gitmekten başka derleri yok. Bunların ikisi de yığınların gücüne inanmıyor.

Savaş sürüyor. Gelişmenin ne yöne olacağını da hepimizin katkısı, sorumluluğu var. Hepimizin gelecek kuşaklara verecek hesabı var. Bugün geri çekilmek, ağırbaşlı 'savaşmak', peşin yenilgi demektir. Yığınları bilinçlendireceğiz, onlara güven vereceğiz, örgütleneceğiz. Yığınlarla birlikte saldırıyı hazırlayacağız. Komünist için saldırı, "öncü savaş" değil, yığınlarla birlikte saldırıdır. Yığınlarla birlikte saldıracağız! Burjuvasına da, oportünistine de göstereceğiz ki, komünistin sancağı da kanı da kızıldır". (5)

Yenmek İçin Yapılması Gerekenler

Gericiğin saldırısını püskürtmek ve ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirmek için yapılması gerekenlere gelirse, *en başta* işçi sınıfımızın öncüsünü, TKP'yi devrime hazırlamak gerekiyor.

Bunu sağlayabilmek için ulaşılmaması gereken *iki* önemli hedef vardır. TKP'nin militan, savaşan kadrolarını Leninci saflara kazanmak ve 5. Kongre ile oportünizmi partiden tasfiye etmek. Daha pek çok partili *İşçinin Sesi*'ni görmedi. Bu yoldaşlara kesinlikle ulaşacağız. Beşinci Kongre kesinlikle toplanacaktır ve oportünizm kesinlikle tasfiye edilecektir. İşçi sınıfımıza gerçekten öncülük edilecek savaştı bir parti yükselmeden yurdumuzdaki çürümenin önüne geçemeyiz.

Sözünü ettiğimiz parti içi hedefleri gerçekleştire-

tirebilmek için de, çok daha geniş kapsamlı toplumsal hedefler için de yine iki önemli araçımız vardır. İdeolojik savaşım ve hızlı örgütlenme.

İdeolojik doğrular tek başına yetmez. Yalnız ideolojik savaşım "dergici" olunur. Örgütlenme de tek başına yetmez. İdeolojisiz örgütlenmeye herşey olunur, Mafya çetesi bile olunur, ama proletaryanın genel kurmayı olunamaz.

Karşı-devrim dalgasını yenip devrimi gerçekleştirebilmek için yapılması gerekenlerin ikincisi, işçi sınıfımızı burjuva ve küçük burjuva duygu ve düşüncelerden kurtarmaktır. Opörtünistlerin sakız ettiği anlamda değil ama birinci ve ikinci hedefler arasında gerçekleşen diyalektik bir ilişki vardır. Birinci hedefin parçaları olan ideolojik savaşım ve örgütlenme, bu ikinci hedefin gerçekleşmesini de doğrudan etkiliyor.

İşçi sınıfımızı asil etkileyen burjuva görüşler, sosyal-demokrat görüşlerdir. *TKP Leninçiler Konferansı Kararları*'nda dendiği gibi, 'burjuvazinin aşırı gerici kolunun kaba saldırıları ve bu saldırılara verilen yanıtın biçimi yığınların gözünde açıktır. Burjuvazinin, yığınların bilincini bulandıran ideolojik saldırısının ana kaynağı ise CHP'dir. Burjuvaziye karşı ideolojik savaş, özünde CHP'ye karşı ideolojik savaştır'. İşçi sınıfımızı bunların etkisinden kurtarmalıyız. Her direniş provokasyon gözüyle bakan oportünizm ve onun biraz daha "olgunlaşmış" biçimi olan küçük burjuva sosyalizmi, işçi sınıfıyla burjuva görüşler arasında bir köprü görevi görüyor. İşçi sınıfımızı bunlardan da kurtarmalıyız.

Yapılması gerekenlerden üçüncüsü, tüm devrimci güçlerin ortak savaşım verebilmelerini sağlamaktır. Bu, ilk ikisiyle hiç çelişmeyen, tersine onları tamamlayan bir hedeftir. Şunu pratik olarak görmek zorundayız ki, devrimci güçleri bugünden yarıya tek sancak altında toplama olanağı yoktur. Bugünden yarıya devrimci hareketteki bölünmüşlüğü, örgüt enflasyonunu ortadan kaldırma olanağı yoktur. Oysa karşı-devrim bugün saldırıyor. Öyleyse mutlaka yapılması gereken şey, devrimci güçler arasında bir ahlayış ve eylem birliği kurulabilmesi için olağanüstü çaba harcamaktır.

Devrimci durumda eylem birliği ve bağlaşıklık için bakılacak en önemli ölçüt, reformcu değil, devrimci olmaktır. Bu, burjuva ve küçük burjuva reformistleriyle belirli, geçici ve sınırlı hedefler için eylem birliği yapmayı reddetmek anlamına gelmez. Örneğin, bir grevi desteklemek ya da gerici bir yasa tasarısına karşı olmak gibi sorunlarda eylem birliği yapılabilir. Ama bunlar o denli önemli değildir. Asıl çabamızı, devrimci hareketlerin savaşçı birliğini sağlamaya yönelteceğiz.

Devrimci güçlerin savaş birliği için çalışmak. Yalnız, bunun için çalışırken, farklılığımızı ve bağımsızlığımızı kiskançlıkla korumak.

Yapılması gerekenlerden dördüncüsü, yığınlara dalmaktır. Karşı-devrimin adım adım ustaca yerleşmesini istemiyorsak, genel olarak bu düzenden ve karşı-devrimden zararı olan, devrimde çıkarı olan halk kesimlerinin de arasına dalmak gerekir. Karanlığın çökmesini engelleyebilecek tek güç yığın çıkışıdır. Tüm önceki hedefler gelir bu dördüncü hedefle bütünlendir. Ötekiler yığınları sokağa çıkarabilmek için zorunlu olan şeylerdir.

Yığınlar arasına dalmak, ama nasi, hangi amaçlarla? Bu sorunun yanıtı, burjuva kuyrukçularıyla komünistleri ayıran en önemli ölçütlerden biridir.

Yığınlarla kaynaşırken ve onları savaşa sürmek için çalışırken, bugünkü ortamın belirlediği bazı noktalara dikkat etmek gereklidir.

Bugün işçi sınıfımızı kesimsel olarak kapsayan bir grev hareketinin başarı şansı zayıftır. Hele özel kesimde çalışan işçiler için bu daha da böyledir. Özel kesimdeki mal stokları geçtiğimiz yıl %115 oranında artmıştır. Bir endüstri, "madeni eşya sanayiinde ve tekstilde binlerce işçi grevde, kimse şikâyet etmiyor, çünkü piyasada zaten mal satılmıyor" diyor (*Milliyet*, 24.4.1980). Oysa mal satılıyor. Onun dediği, burjuva ağzıyla, stok var anlamına geliyor. Kamu kesiminde ise durum oldukça değişiktir. Kamu kesiminin elindeki mal stokları

geçtiğimiz yıl %200 oranında azalmıştır. Demek ki, bir grev hareketi düşünüldüğünde, mutlaka kamu kesiminde de karıştırmak ve olabildiğince geniş çaplı greve çıkmak gereklidir. DISK genel olarak özel kesimde, Türk-İş kamu kesiminde örgütüdür. Bu yıl Türk-İş'in önünde duran toplu sözleşme döneminden yararlanarak sarı sendikacılığın denetimindeki işçi kesimlerine ulaşabilmelidir.

Sonra, işçi sınıfımızın, öteki emekçilerin çıkarlarını dile getirmesini, savunmasını sağlamalıyız. Bu, yalnızca öteki emekçi kesimleri eyleme sokmak için gerekli değil, aynı zamanda ve daha önemlisi, işçi sınıfımızın devrim bilinci ve yeteneği için zorunludur.

"İşbirlikçi tekelci burjuvazi, onun devleti, emperyalizmle bir olmuş, tüm ülkeyi tek bir "holding"e dönüştürmüş, sömürüyor. Bu sömürü ilişkilerinin en açık ve net olduğu köşede endüstri proletaryası ile işbirlikçi tekelci burjuvazi yüzüye geliyor. Böylece endüstri proletaryası tüm sömürülenlerin haklarını da savunma, onlara da kurtuluş yolunu gösterme ve kurtuluş için ortak savaşım yönetme görevini taşıyor. Emperyalizme ve işbirlikçi-tekelci burjuvaziye karşı toplumsal gelişimin bayrağını taşıyor.

Endüstri proletaryası yalnızca kendi dar çıkarlarını savunarak, dört bir yanında yürüyen haksızlıklara, haksızlığa, sömürüye, zulme seyirci kalarak tarihsel görevini yerine getiremez. Öyle yaparsa kendi haklılığından, doğruluğundan kaybeder. Onun en büyük gücü, devrimciliği, yalnızca kendi üstündeki sömürünün değil, her türlü baskının, ezginin, sömürünün ardıcıl düşmanı olmaktan gelmektedir. Toplumdaki tüm sömürü ağının odağı olan işbirlikçi-tekelci burjuvazinin karşısına ancak o ağı tümüyle düşmanı olarak çıkarsa güçlü olabilir.

(...)
"Türkiye toplumundaki sömürü ve ezgi sıralamakla bitmez. Devrimci proletarya tüm bunlara karşı kararlı, güçlü sesini yükselttiği ölçüde adına yaraşır, toplumsal gelişimin bayrağını yükselecek kadar taşır". (6)

Ve en önemli nokta: Yığınlara götürülecek, onlara benimsetmeye çalışılacak eylemin biçimi. Türkiye'nin bugünkü ortamında "yasal" sınırlar içinde kalan bir direniş yenilgiye mahkumdur. Bu katı gerçeği yığınlara anlatabilmelidir.

Emine Engin yoldaş, *TKP'nin Leninci kesiminin bu görüşünü, Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı* adlı kitapçığına işlemiştir. Önce orada yazılanları bir daha görelim:

Atılım, işçi sınıfının savaşımında açık bir yol ve açık hedefler göstermediği gibi yazılanları dikkatli okuyunca görüyoruz ki *Atılım*'da en az 6-7 aylık uzun grevler düşüncesi vardır.

Uzun grevi yaşamın kendisi dayatabilir ve de dayatması çok olasıdır. Ama bir kez komünistler, *ülkenin bu durumunda*, işçi sınıfımızı yorma, tüketme, devrimci enerjisinin buharlaştırma, savaşımı dondurma sonucu doğuracak olan uzun grevler önermez. Yok eğer bunu kendi önermiyor da, önmüze çıkacak büyük olasılıkla işçi sınıfına gösterip, hazırlık yapmasını amaçlıyorsa, o zaman da bu kadarla bırakamaz. ... Bunun sonucu yine savaşımı dondurmak, süründürmek, işçi sınıfının gücünü tüketmek, devrimci enerjisini boşaltmak olur.

... Çelişkiler çok keskin bunalım çok derin. Türkiye ortamı patlayıcı maddeyle dolu. — Uzun grev tek başına, bugün işçi sınıfının yararına değildir. Ama yaşam dayatabilir. Onun için uzun grev ve onu destekleyerek, savaşımı tımandırarak yöntemlere hazırlıklı ol. —

Evet bugün ekonomik bunalım, sıkıyönetim, faşist tirmanış var. Grev iyi bir silâhtır. Ama iyi kullanılmazsa bu gibi durumlarda geri tepelir. Lenin'in de belirttiği gibi, ekonomik bunalım varsa işverenler işçilerin grevine gitmesini bile isteyebilirler. Böylece hem sendikamızın fonlarını eritirler, hem de toplu işten çıkarmalarla bilinçli işçileri atar, daha düşük ücretli işçüğü alırlar. Aynı zamanda da sıkıyönetimle, ordusuyla polisiye saldırıya geçerler. Öyleyse ne yapalım? İşte mantıklar burada aynılıyor. Sarı sendikacı savaşmayalım diyor. Bö-

le önemli bir anda oportünizm bulanık tutum alıyor. Uzun grevler düşüyor. Ekonomik savaşta burjuvazinin elinin güçlü olduğu bir dönemde, işçi sınıfımızın salt ekonomik savaşla, uzun grevlerle hak kazanacağını sanıyor. Kumandayı sendikalara bırakıyor. Kendisi seyrediyor. Savaşımı da "efendi", "uslu" biçimlere hapsetmeye çalışacaktır. Bilinçli işçi ise, aynen Lenin'in dediği gibi şöyle diyor: Evet, ekonomik bunalım sıkıyönetim, faşist tirmanış hepsi var. Ama bunların var oluşu geri çekilmemizi değil *daha aktif* savaşmamızı gerektirir! Bu görüş Maden-İş'in Gönen toplantısında işçi baş temsilcilerinin çoğunluğunun görüşüdür.

Bu çok önemli bir sınıf yargısıdır. Lenin, 1906'da Menşevik Merkez Komitesi'nin nasıl bilinçli işçilerin çok gerisinde kaldığını anlatıyor. Bu arada bilinçli işçilerin sınıf sezisini şöyle dile getiriyor:

"İşçiler genel ve aynı anda yürütülecek eylem gerekliliğini yalnızca çabucak ve kolaylıkla kavramakla kalmazlar, *militan* ve kararlı eylem için kesin bir biçimde direndiler... Ciddi savaşımı birden çok kez yürütmüş olanların gerçek sınıf içgüdüleri ve deneyimi bugünün sorununun bir göstergesi çok daha büyük şeyler gerektirdiğini onlara sezdirirdi" (Lenin, c.11, s.119).

Bu sözü Türkiye'nin bilinçli işçileri için şöyle yineleyebiliriz: "Ciddi savaşımı birden çok kez yürütmüş, 15-16 Haziranlardan, Profiolarda barikatlardan geçmiş olanların gerçek sınıf içgüdüleri ve deneyimi bugünün sorununun bir grevden daha aktif savaş gerektirdiğini onlara sezdirirdi".

Evet, işbirlikçi-tekelci burjuvazi ve hükümet toplu işten çıkarma tehditleri savuruyor ve uyguluyor. Sıkıyönetim kenarda bekliyor. Nedir bunların amacı? İşçilerin, emekçilerin üzerindeki sömürüyü daha da artırmak. Son iki yılda yaşam koşullarımız zaten geriledi. Geri çekileceğimiz yer kalmadı. Öyleyse geri çekilmek söz konusu değildir. Bugün işçi sınıfımız ve tüm emekçiler için tek kurtuluş yolu aktif savaşmaktan geçiyor. Burjuvaziye "özveri" yok diyebilmek için *özveriyle savaşmak* zorundayız.

Tehditler karşısında ne önlem alacağız? Tekil grevlere *gitmeyeceğiz*. Yüzbinlerce işçi için toplu sözleşme bağlanıyor, bağlanacak. Hepsinin derdi ortak. Düşman ortak. Ortak tehditlerin ortak patlak vermemesi için burjuvazi sendikal hareketi bölmüş. Sendikal birlik çok önemlidir. Ancak bunu söylemek yetmez. Fabrika fabrika işçilere uzanmak gerek. "Kardeşim bak! Direnmezsek durumumuz daha kötü olacak. Haydi ortak istemler için ortak savaşa!" demek gerek. Grev olabildiğince topluca çıkmak gerek.

(...)
Evet Türkiye öyle bir durumdadır ki grev çıkmak, grevde kararlı olmak, istemlerimizden ödün vermemek ve 15-16 Haziranları, Profioları, geçmiş deneyleri düşünerek yalnızca "grev"le kısıtlı kalmamak zorundayız. Bugün grevde, savaş çıkarmak 40'ında mezara girecek bir yaşamı kabullenmek demektir. Yalnızca, dar anlamda "grev"e çıkmak, sorunları sendikal düzeye görmek yine 40'ında mezara girecek bir yaşamı kabullenmek demektir.

(...)
Bugün uzun grevler ancak işçi sınıfını tüketir. Sonunda ekonomik kazanım elde edemez, etmiş güzükle de kalıcı olamaz! 1977'den bu yana durum ortadadır. Kazanımlar uçup gitmiştir. Artık sorunumuz *özüne* inmek gerekiyor. Bunalımın yükünü "onlara" yüklemek için köklü çözümlere girmek gerekiyor. "Grev"e olabildiğince toplu çıkmak gerekiyor!

(...)
Opörtünistler ve ortacılar bir süredir bizim görüşlerimizi "sol servicini" olarak yaftalıyorlar. Herhalde yukarıda yazdıklarımızı okuyunca "terörist oldular" diyeceklerdir. Biz ne sol serviciniz, ne teröristiz. Yalnız, sınıf savaşında "solcu" görüşlerle savaşırken oportünizmin pislğine kaymamak gerektiğini savunuyoruz. Yolunuzu, taktiklerimizi, Lenin'in şu sözleri çiziyor:

"Rusya'da devrim ve karşı devrim deneyi, partimizin terörizme dayalı taktiklere karşı yirmi yıl-

dan fazladır yürüttüğü savaşımı doğruladı. Ancak unutmamalıyız ki bu savaşım, ezilen sınıfların ezenlere karşı her türlü şiddet kullanmasını inkâr eden oportünizme karşı acımasız savaşımla yakından bağlıdır. Biz her zaman yığın savaşımında ve onunla bağlı olarak şiddet kullanmaktan yana olduk. İkincisi, bu savaşımı silahlı bir ayaklanma için kaç yıllık, Aralık 1905'den çok önce başlattığımız propaganda ile bağladık. Biz silahlı ayaklanmayı, yalnızca hükümetin siyasetine misilleme yapmada proletaryanın en iyi aracı olarak görmedik. Aynı zamanda sosyalizm ve demokrasi için sınıf savaşımının gelişiminde kaçınılmaz bir sonuç olarak gördük. Üçüncüsü kendimizi şiddetli ilke olarak kabul etmekle ve silahlı ayaklanma için propaganda yapmakla da kısıtlamadık. Örneğin, devrimden dört yıl önce, yığınların ezenlere karşı, özellikle sokak gösterilerinde şiddet kullanmasını destekledik. Böyle her bir gösterinin öğrettiği dersi tüm ülkeye götürmeye çalıştık. Polise ve orduya karşı sürekli ve sistemli yığın direnişini örgütlemeye, bu direniş yoluyla ordunun, olabilen en geniş kesimini hükümete karşı savaşımında proletaryadan yana kazanmaya, köylülüğü ve orduyu bu savaşımında bilinçli yer almaları için itmeye daha çok dikkat vermeye başladık. Terörizme karşı savaşımında uyguladığımız taktikler bunlardır ve kesin inancımız odur ki bunlar başarılı oldu' (V.I. Lenin, "Speech at the Congress of the Social-Democratic Party of Switzerland, November 4, 1916", *Collected Works*, Moscow 1974, Vol.23, pp.123-124". (7)

İşte Emine Yoldaşımızın yazdıkları böyleydi. Gerçekten, Türkiye'nin bugünkü ortamında "yasal" sınırlar arasına hapsolmek peşin yenilgi olacaktır. Bugün artık zorkullanım konusunda genel doğruların gevlemekten daha büyük ihanet olamaz. Sorun artık, "komünistler hiçbir savaşım yolunu reddetmezler" genelliği içinde çözümlenebilecek bir durumda değildir. Tekelci burjuvazi, işçi sınıfına, devrimcilere karşı kanlı bir şiddet uyguluyor. Ülke iç savaşa gidiyor. Türkiye'nin ekonomik, toplumsal, siyasal, tüm sorunları artık şiddete bağlanmış. Şiddetle çözülecektir. Oportünistler, gerçeği göğüslemekten, kuyruğunu bacakları arasına sıkıştırıp kaçan mahalle köpekleri gibi kaçıyorlar. Burjuvazi ise gerçeği görüyor ve somut adam atıyor. Artık sorun, şiddetin kimin şiddeti olacağıdır. Finans-kapitalin karşı-devrimci şiddeti mi, halk sınıflarının yeni bir doğuşu hazırlayıcı devrimci şiddeti mi?

Gerçeği yalnızca burjuvazi değil, işçi sınıfının öncü güçleri de görüyorlar. Tüm enerjilerini, emekçi yığınları göreve hazırlamaya yöneltiyorlar. Devrimci şiddetin, küçük yuvarların belki yiğitçe ama akılsızca çıkışlarıyla değil, yığınlarla birlikte uygulanacağı aklıdan kaçırılmadan çalışıyorlar.

Yığınlarla, "yasal eylem" sahtekarlığının anlatmakla yakından bağlı bir başka nokta "yasal örgütlenme" sahtekarlığını gösterebilmektir. İşçi ve emekçi yığınlarda varolan "legal örgüt" anlayışına ve alışkanlığına karşı ısrarlı bir savaşım yürütmeliyiz. Onlara, devrimci durumda ve özellikle Türkiye'nin bugünkü ortamında *asil olanın* illegal örgütlenme olduğunu anlatmalıyız. Propaganda, ajitasyon ve örgütlenmemizi geliştirme yolunda hiçbir legal olanağı küçümsemeyiz ama bu yolun önemi ve süregenliği konusunda da hiçbir legalist hayale izin vermeziz.

Üzerinde önemle durulması gereken bir nokta da, burjuvazi ile oportünistlerin, "anarşizm-terörizm" konusunda kaldırdıkları toz bulutunun temizlenmesidir. Oportünistlere göre herşey, devrimcinin kendini savunması, silah kullanma, cezalandırma, barikat kurma, herşey terörizmdir. İşler tam bastırılmadı, kendi de oportünist saflara geçmeden önce İ. Bilen, "barikata çıkacağız" diyordu. Şimdi durdukları konum ne içler acısıdır: "Provokasyon, terörizm, anarşizm, serüvencilik!"

"Terörizm, bireylere karşı intikam eylemlerinden oluşuyordu. Bir grup aydının komplosuydu. Terörizm hiçbir biçimde yığınların psikolojisini yansıtmadı. Hiçbir zaman savaşkan yığın önderleri eğitime işlevi görmedi. Terörizm, ayaklanma

koşullarının olmayışının, ayaklanmaya inançsızlığın sonucu ve belirtisiydi, onlarla birlikte geliyordu.

"Gerilla operasyonları intikam eylemleri değil, askersel operasyonlardı. Nasıl avcı birliklerinin, ana savaş alanındaki bir durgunluk sırasında düşmanın cephe gerisine akınlar düzenlemesi, bir bireyi düelloda ya da suikasta öldürmeye benze-messe, gerilla operasyonlarının da serüvenci eylemlerle ilgisi yoktur. Her iki fraksiyondan da Sosyal-Demokratların (Komünistlerin - R.Y.) hareketin tüm önemli merkezlerinde çok eskiden beri kurdukları ve başlıca işçilerden oluşan dövüş birliklerinin yürüttüğü gerilla operasyonları, hiç kuşkusuz ki kesinlikle ve doğrudan yığınların psikolojisini yansıtır. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları, doğrudan savaşkan yığın önderleri eğitir. Dövüş birliklerinin gerilla operasyonları bugün ayaklanmaya inançsızlıktan kaynaklanmıyor, ayaklanma olanaksız olduğu için yürütülmüyor. Tam tersine, bugün, yükselmekte olan ayaklanmanın zorunlu bir parçasıdır. Doğal olarak, herşeyde ve her zaman hatalar yapılabilir: erken ve gereksiz ayaklanma denemeleri olabilir; aşırı gayret-keşlik ve aşırılıklar da olabilir, ki bu her zaman zararlıdır, en iyi taktikleri bile yaralayabilir. Ancak gerçek şudur ki, Rus merkezlerinin çoğunda biz bugün dek öteki aşırı uстан, yani dövüş birliklerimizde insiyatif yetersizliğinden, savaş deneyimsizliğinden ve yetersiz kararlılıktan çekmekteyiz. Bu açıdan Kafkasya, Polonya ve Baltık illeri bizi geçmiş durumdadır. Bu merkezler eski terörizmi en geride bırakmış, ayaklanmaya en iyi hazırlanmış, proleter savaşımının en açık ve canlı biçimde yığınsal nitelik taşıdığı merkezlerdir.

"Bu merkezler yetişmeliyiz. Ayaklanmaya yalnızca sözde hazırlanmak istemiyorsak ve proletaryanın ayaklanmaya ciddi biçimde hazır olduğunu görüyorsak, dövüş birliklerinin gerilla operasyonlarını gemlemeli, tersine, teşvik etmeliyiz". (8)

İşte terörizm konusunda Lenin'in söyledikleri böyledir. Bizim bu sözlerde işaret etmek istediğimiz nokta, terörizmle dövüş birliklerinin gerilla operasyonları arasındaki farktır. Biz bu farkı yığınlarla anlatabilmeli, propagandasını yapmalıyız ki oportünistlerin her sakallıyı baban sandırma tuzağına düşmesinler. Bugün Türkiye'de devrimci durumdayız, devrimin ve devrime ulaşan yolların *doğrudan propagandası* aşamasındayız. Yarın devrimci durum en üst aşamasına, ülke çapında krize yükseldiği zaman, bu yolların propagandası değil, *uygulanma aşaması* gelecektir. Lenin, yukardaki sözleri, 1905 devriminin geri çekiliş döneminde ama olayların sıcaklığının dağılmadığı, yani bir devrim dalgası olasılığının gün be gün yaşandığı 1906 yılında yazmıştır. Dolayısıyla, dövüş birliklerinin gerilla operasyonlarını olabildiğince yaygın örgütlemeyi önermiştir. Türkiye'nin bugünkü ortamında Leninciler bunu değil ama bu yolun yaygın ve ısrarlı propagandasını öneriyorlar. Toplumsal süreçteki aşamaların düz bir çizgiyle birbirinden ayrılmadığını, ve de birşeyi yüksek sesle istememizi, eğer yerterince toplumsal destek bulabilmişse, şurada ya da burada, şu ya da bu düzeyde yaşama geçmesinin kaçınılmaz olduğunu bildiklerinden, gelecek yığın patlamalarına hazırlık açısından bu yolların sınırlı ve denetimli biçimde kadro eğitiminde kullanılmasını gereğini reddetmiyorlar.

Karşı-devrimin kuduz saldırısını kırarak devrime ulaşabilmek için yapılması gerekenler kısaca bunlardır. Bunları gerçekleştirdiğimizde, yığın hareketliliğinin yükseldiği anda tarihsel fırsatları değerlendirmeye hazır oluruz.

5. TKP'nin Leninci Kesiminin Durumu Bir Yıllık Gelişiminin Ana Çizgileri

İşçinin Sesi'nin yeniden yayına başlamasından bu

yana bir yıl geçti. Bu süre içinde tüm partiller beş on yılın gerilimini yaşadılar. Bu süre içinde TKP Politik Bürosu'na tutan oportünist-ortacı bağlaşıtı, fraksiyonculuğunu tasfiyecilik düzeyine yükseltti. Lenincilere, bu fraksiyoncu fraksiyona karşı partinin Leninci birliğini amaçlayan bir kanat olarak örgütlenmekten başka yol bırakmadı.

Önce İngiltere parti örgütünde konferans düzeyinde iki toplantı yapıldı (toplantılar hakkında tüm bilgiler Polit Büro'ya verildi) ve açık ideolojik savaşıma geçilme kararı alındı. Ardından gazete çıkma-ya başladı. Ondan sonra ortaklık birbirine girdi. Birkaç ay içinde Türkiye'de beklenmedik bir destek fıskırdı. Pekçok bölgede kilit örgütler, pekçok bölgede kilit kadrolar *İşçinin Sesi*'ne sahip çıktı.

Hiçbir örgütsel ön hazırlık yapılmadan, disiplinli çığneyerek Türkiye'deki hiçbir yoldaşımızla görüşmeden başlayan bir hareketin böyle hızlı ilerleyebilmesinin altında başlıca iki neden yatıyordu. Birincisi, Lenincilerin getirdikleri çözümlerinin doğruluğu ve Türkiye ortamına uygunluğu ile açık ideolojik savaşımın gücü. İkincisi, daha Bolşevik-Mensevik ayrımı parti içinde açıkça ortaya çıkmadan, kadrolar düzeyinde bir ayrımın varlığı. Birinci nedeni hepimiz çok iyi biliyoruz. Hareketimizin yapısını anlama açısından ikinci nedeni de aynı derecede iyi değerlendirmek zorundayız.

"Daha parti içinde iki kanadın net biçimde ortaya çıkmadığı, bolşevik ve menşevik kanadın yanyana yaşamını sürdürdüğü koşullarda bu ayrım kendisini farkettiliyordu. Fabrikalarda ve okullarda çalışan, işçi ve gençlik kesiminden gelen militan unsurlarla çeşitli oda-dernek ve sendikalarda çalışan unsurlar arasında sürekli bir anlaşmazlık söz konusuydu. Birinciler militan bir anlayışla çalışmalarını sürdürüyorlardı. Eylem alanında olduğu kadar, teorik doğruların savunulması alanında da (her türlü baskı ve "disipline" rağmen) bu kendini gösteriyordu. İkinci kesim ise, hep birincilere ayak bağı oldu. Pasifist bir anlayışla diğer küçük burjuva akımlar (TIP, TSİP, vb) arasında ittifaklar, kongreler vb. çalışmalarını yürüttüler. Hatta bazen bir okulda faşistlerle kavga eden İGD'liler Birlik-Dayanışmacı okul müdürleri ve öğretmenler tarafından disiplin cezasına çarptırılıyordu.

"Leninciler birinci kesimde, militan kesimde can buldular. İşçi ve gençlik içinden gelen militan unsurlara dayandılar. Bugün bir çok ilimizde Leninci örgütlerin durumuna bakıldığında bu açıkça gözlemlenmektedir. Menşevikler ise oda-dernek vb. gibi yerlerde çalışan unsurlara, sendika bürokratlarına ve gençlik içinde Lenincilerin uzanamadığı ve İGD'nin tüm çalışmaları sırasında hep kenarda kalmış bir kesime dayanıyorlar. Yani, 'işçilerin partisinin küçük-burjuva kesimi'ne dayanıyorlar". (9)

Partimizin en militan kadrolarının *İşçinin Sesi* ile ideolojik bir platformda birleşmesinin ardından Türkiye'de ilk örgütlenme çalışmaları geldi. Bu aşamada hepimizin yanlışları ve eksikleri oldu. Erken ve gecikmiş davranışlarımız oldu. Ama temel değerlendirmemiz doğrudu: Soruna "mükemmeliyetçi" bir biçimde yaklaşamaz, bir yerinden dalmı eldeki olanakları olabildiğince iyi değerlendirmeli ve eksiklikleri, aksamaları, yanlışları işi yaparken düzeltme yoluna gitmeliyiz. Öyle de yaptık.

Bu çalışmaların uygun ve gerekli kıldığı bir tarihte *TKP Leninciler Konferansı* toplandı. TKP içindeki Lenincileri, kendi iç disiplini olan bir kanat olarak örgütleyen ve bugünkü taktiklerimizi açıklığa kavuşturan Konferans büyük bir başarı, önemli bir adım oldu. Konferansın ardından çalışmalar iyice hızlandı. Paralel yöre-il-bölge-semt komiteleri kurulmaya başlandı. Örgütlenmenin henüz başındayız ama şu kadarını söyleyelim ki, menşeviklerin örgütü olmadıkları bazı illerde bile TKP'nin Leninci il komiteleri vardı. Bir yıl önce, ancak bir potansiyel olarak menşevik dehlizlerinde sıkışmış Leninci hareket, bugün önemli bir gücü örgütlemiş-

tir.

Bu gelişmeden menşeviklerin payına düşen, oportünizmin partimizdeki iç dengesinin dağılması oldu, "oportünizmin genel bunalımı" başladı. Teleş hem bacayı, hem Politik Büro'yu sardı.

Bir yıllık gelişimin önemli bir başka sonucu da, hareketimizin, TKP dışında kalan geniş çevrelerde de bir çekim merkezi yaratmasıdır. Herkesin son derece dikkatle baktığı, şu ya da bu konuda ne diyor diye aradığı bir hareket durumuna geldik. Bugün Türkiye'de ideolojik ve siyasal yönden *İşçinin Sesi*'nden daha etkin bir devrimci akım gösterilebilir zordur.

Burada doğal olarak bir çelişki var. TKP'nin Leninci kesiminin örgütsel gücü, ideolojik ve siyasal etkinliğinin yanında düşüktür. Örgütsel güçle, ideolojik ve siyasal etkinlik arasında bir çelişki vardır. Bu çelişkiyi açıkça saptamaktan korkmayız. Doğaldır, başkaca olamazdı.

Yalnız şunu görelim ki, bu durum hem şansımızdır, örgütsel güce dönüşürecek çok önemli bir rezervimiz var demektir, hem de elimizi çabuk tutmazsak zararlı sonuçları olur. İyi niyetli-kötü niyetli ayrımı yapmıyorum, "bol keseden konuşuyor, birşey yapmıyor" demeye başlar insanlar.

Dayanacak bir örgütümüz var, bir disiplinimiz var. Bunun yanında çok daha güçlü ideolojik ve siyasal etkinliğimiz var. TKP'nin *Leninci Eşgüdüm Komitesi* ve tüm yönetici yoldaşlar bu durumun farkındadırlar ve herkes elindeki her olanakla örgütlenmeye dalmıştır.

Bir yıllık gelişimin ana çizgileri böyledir. En alçakgönüllü değerlendirmeye bile, Türkiye'de bu süre içinde en başarılı çıkmış bir hareket.

Sayırsız Eksik ve Güçlük Var

Leninci hareketin bir yılda aldığı yolu kimse yatıyamaz. Ama kendimizden hiç hoşnut olmayalım. Kendinden hoşnutluk, bir komünist için en büyük düşmandır.

"Bugün çok çeşitli zorluklarımız vardır. Çok da söz mü, her alanda zorluklarımız vardır. Nicelik olarak, parasal açıdan, örgütlenme ve siyasal taktikleri (doğruluğunu, yanlışlığını tartışmıyoruz) her yerde aynı uygulama açısından, oportünistlerden daha geridedir. Bürokratik disipline başkaldırarak açık tartışma içinde birleşmiş komünistler olarak, doğaldır ki disiplin anlayışımız ve uygulayışımızda eksiklikler vardır. Oportünizme aşırı nefret ve oportünistlerin uygulamalarından tiksinen bazı yoldaşlarımızı bazı doğruları da elinin tersiyle itmeye götürüyor. Siyasal polise karşı savunma düzeyimiz düşüktür. Genel olarak TKP'de konspirasyon komik bir illikil-artisanlık düzeyindedir. Ama burjuvazinin 5. kolu oportünistler için durum farkı, Leninciler için çok farklıdır." (10) Daha da çok sayılabilir. Herşeyi yöneticiden beklemek, eğrısıyla doğrusuyla bir yerinden yapışmamak (doğruya hareketimiz kazançlı çıkar, yanlışsa eleştirilir ve düzeltilir). Ya da girişimcilikle disiplini düzün ayarlayamamak. Giderek erimekte olan ama hala varolan, bölgeler arası eğilim farklılıkları. Değişik yönlere vurular. Merkez organını, kendi eğilimine göre yorumlamalar. Can alıcı sorunumuz: yayın dağıtımı.

Bu eksikler arasında iki tanesine özel bir dikkat vermemiz gerekiyor. *Birincisi*, belki öteki akımlarla kıyaslandığında hiç de fena kalmaz ama ortamın olağanüstü karmaşıklığını göğüsleyebilme açısından, Leninci saflarda da *ideolojik düzey* yeterli değildir. İdeolojik eğitimi hızlandırmalı, sistemleştirmeli ve ülke çapında bir örnekletirmeliyiz.

İkincisi, disiplin anlayışımız da yine ortamın istediği düzeyde değildir. Açık tartışma ile ortaya çıktığımız için disiplin yönü geriye kaymasın. Şunu söyleyelim ki, oportünistlere karşı bu kavgayı başlatılan, hiçbir zaman örgütsel disiplinsizlik yapmadılar. Hiçbir görevi yerine getirmemelik etmediler. Lenincilere aşırı dille saldıran yayınlarını bile, parti kararı olduğu için çoğalttılar ve dağıttılar. İdeolojik konularda doğru bildiğin karşısında kimseyi dinlememek başka şeydir, örgütsel konularda disiplin başka şeydir.

Yeni kadrolaşan bir hareket için bunların hepsi anlaşılır eksikler ya da güçlüklerdir. Oturmuş bir yapıya ulaşmak, partileşmek kolay değildir. Ayrıca zaman işidir. Moskova bir gecede kurulmadı derler. Yalnız dikkat etmemiz gereken nokta, bu örgüt-çü yaşamın, Türkiye'nin *bugününde* yaşanıyor olmasıdır. Genel ortam Leninci hareketi de derinden etkiliyor ve eksikliklerimiz çok daha hızlı biçimde gidermemizi bize emrediyor.

Tüm bu eksikler ve güçlükler karşısında üç temel üstünlüğümüz vardır. Birincisi, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal ortamı bizden yanadır. İkincisi, şablonculuktan, kopyacılıktan uzak, Türkiye gerçeklerini çözümlereyebilen Marksçı-Leninci bir ideolojimiz vardır. Üçüncüsü, üstümüze düşen görevleri yapmaya niyetimiz ve cesaretimiz vardır. Yenmeye cesaretimiz vardır.

Ortamın Yüklendiği İki Çelişik Görev

TKP'nin Leninci güçlerinin bugünkü ana taktiği, eylemler içinde, savaşlar içinde, *savaşarak örgütlenmektir*. Türkiye'nin bu tozu dumanı içinde tutacağımız ana halka örgütlenmedir.

Tutulacak ana halka örgütlenmedir demek, *tıkır tıkır işleyen bir mekanizma* kurabilmek demektir.

Böyle bir mekanizmayı Türkiye'nin bugününde kuracağız. Türkiye'nin durumunu gördük, bu durumun önümüze koyduğumuz görev üstüne de etkileri vardır. Çok karmaşık bir süreçten geçiyoruz. Nesnel süreçler bizi de etkiliyor. Ve de daha işin başındayız. Onun için çok dikkatli ve soğukkanlı olmalıyız. İnsan sayısı iyidir, saptanmış taktiklerin yaşama daha etkin geçirilebilmesini sağlar. Ama kuru kalabalık, ya da döneme uymayan yapı iyi değildir. Ortamı ve ortamın yüklediği görevleri anlamayan yapı iyi değildir. Konferansımız, bu zor dönemden her dışıslı yağlı, iyi işleyen bir mekanizma ile çıkmak karar almıştır. Bunu yapabilmek için bir yandan ideolojik eğitimi, disiplini ve savaşkanlığı yükselteceğiz, bir yandan ne denli küçülmek gerekiyorsa, o denli küçüleceğiz.

Bunun yanında, ülkemizin yaşadığı devrimci durum partimize yüklediği ve yukarıda belirlendiğimiz yönde çelişen bir başka görev daha vardır. Devrimci durum, kesin hesaplaşmaya hazırlık dönemidir. Böyle dönemlerde partinin kapağını, olağan dönemlerden daha fazla açılması, her olanaktan yararlanarak daha geniş kesimlerin kapsanması gerekir. Ülkenin siyasal gelişimine yön verebilmek için, olaylara etkili olabilmek için bu zorunludur. Çünkü böyle dönemlerde "yığın" kavramı değişir, yüzler-binler değil, yüzbinler-milyonlar söz konusu olur.

Bu iki çelişik görevi bağdaştırmak, TKP'nin *Leninci Eşgüdüm Komitesi*'ni ön görüverdir. Eşgüdüm Komitesi, bu çelişkiyi, partinin yönetim kadrolarını, yöre-il-bölge-semt komitelerini çok titiz bir seçimle, ortama uyan, sınanmış komünistlerden kurarak, bunun yanında, parti üyeliğini, hele hele partinin çevresel (periferal) örgütlerini ve yan örgütlerini en cesur ve atak biçimde açarak çözecektir.

Konferans Kararlarını Yaşama Geçirelim

TKP Leninciler Konferansı, bu dönemde önümüzde duran görevleri tek tek işlemiştir. Bize düşen, Konferans Kararları'nı özenle çalışmak, her düzeyde bizlerden istenen görevleri saptayarak gerçekleştirmektir.

Konferans'ın belirlendiği görevler arasında 4 tanesi özel vurgu ister: 1. İdeolojik eğitim, 2. Yıldırım hızıyla örgütlenme, 3. Disiplin ve konspirasyona özel önem, 4. Yayın, yayın, yayın.

Önümüzdeki dönem keskin dönüşlere gebe dir. Ne yana olacağı da belli değildir. Keskin dönüşleri ancak kafası açık kadrolar karşılayabilir. Çok bildim sanan, ama gazete bile okumayan insan, komünizme inancı ne olursa olsun, zor günlerde o inancı çok ciddi sınav geçirir. Tüm hareketlerden yığınla insan siyaseti bırakıyorsa, bunlar arasında belirli bir dönem

özveriyle çalışmışlar hiç yok mudur? Onun için, ideolojik eğitime özel bir hırsla sarılmamız. İdeolojik eğitimi, entellektüel yarenlikler gibi, ya da somut örgüt görevlerinden kaçış gerekçesi olarak değil, yürüyen *savaşım*la bağlı, savaşımaya dönük, militan bir biçimde gerçekleştirmeliyiz.

İşçinin Sesi'nin 101'inci sayısındaki, "Herşeyin Sonunu Kadrolar Belirleyecektir" adlı yazıda şöyle demiştik:

"Toplumlarda sınıf savaşımı düzeyi yükseldikçe, bunalım her kurumu, her evi pençesine aldıkça, sonuç belirleyici tarihsel dönemlere girdikçe özlü ögenin, bilinçli çalışmanın, örgütlülüğün rolü giderek belirleyici olur.

"Lenin bu nedenle, 'devrim olgunlaşmış olabilir ama onu yaratacak güçler yetersiz kalabilir' (Lenin, c.9, s.368) diyor.

"Stalin bu nedenle, herşeyin sonucunu kadrolar belirleyecektir" diyor.

Bugün Türkiye'de öznel öge geri kalıyor. Ülke nesnel olarak devrim isteyip de siyasal güçler yeterli hazırlıkta olmadı mı 'çürüme' gelir. Öyle oluyor.

"İşte, böyle bir ortamda kadroların niteliği sorunu giderek öne çıkıyor. Kadrolara yüklenen görevler, sorumluluklar katıyla artıyor".

Aradan geçen bir yıl bu yargıyı eskitmedi, tersine iyice güncelleştirdi. Kadroların yükü ve sorumluluğu kat kat arttı. Ama öte yanda bugün daha şanslı bir konumdayız. Kafamız aydınlıktır. İdeolojik, siyasal ve örgütsel görevlerimiz, geçmişte olduğumuz boğazı ve varmayı amaçladığımız yeri biliyoruz. Biz üstümüze düşeni yaparsak, önümüze koyduğumuz görevleri yerine getirirsek, gelecek keskin dönüşlerin yönü ne yana olursa olsun, Leninizmi ülke çapında *seçenek* yapmakla sonuçlanacaktır.

Sonsöz

Yazımızın başında sorduğumuz soru can alıcı öneme sahip zor bir sorudur. Yanıtlarını eksiksiz verdiğimiz iddiasında değiliz. Ne var ki, görüşlerimizi açık ve kesin bir dille ortaya koyduk. Oportünistlerin hep yaptıkları gibi, işçi sınıfının en devrimci sınıf olduğu, tarih tekerleğinin geriye döndürülemediği, devrimin bir gün mutlaka gerçekleştirileceği, faşizm tehlikesinin "reel" olduğu gibi anlamsız genellemeler için de kalmadık. İleri demokratik halk devriminin Türkiye'de *bugün* somut başarı şansını ele aldık ve açık bir dille, "şansı vardır, hesaplaşma bitmemiştir" dedik.

Oportünistlere gelince, bugünün acil sorusuna açık ve kesin bir yanıt vermeyen bir parti, kendine ne ad verirse versin, daha "parti" adını hakletmemiştir.

Son olarak, "unutulmamalıdır ki, genel olarak devrimin yenilgisini öngörmek, onun canlanmasını öngörmekten daha kolay, ve bir yerde daha ucuzdur. Çünkü, bugün güç gericiliğin elindedir ve bugüne dek 'çoğu durumda' devrimler tamamlanmadan bitmiştir." (11)

Savaş sürüyor! Yaşasın Marksizm-Leninizm!
Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!
İşçiler silahlanın, devrime hazırlanın!

- R. Yürükoğlu, "Bizi Bizden Başkası Yenemez", *İşçinin Sesi*, 19 Mayıs 1980, sayı: 129.
- Emine Engin, *Toplu Sözleşmeler ve Devrim Savaşımı*, s.92-96.
- Referans no: 6, s.100-106.
- V.İ. Lenin, "The Present Situation in Russia and the Tactics of the Workers' Party", *Collected Works*, Vol.10, pp.117-118.
- Davut Çelik, "Menşevik Örgüt Yapısı ve Görevlerimiz", *İşçinin Sesi*, 19 Mayıs 1980, sayı: 129.
- Referans no: 2.
- Referans no: 1, p.138.

DÜZELTME

Geçen sayıda 1 bölümünü kitapçıktan aktardığımız yazıda bir redaksiyon hatası vardır. Özgürlük Yolu ile DHKD iki ayrı örgütümüz gibi çıktı. Aynı değil, ikisi aynı örgüttür. Düzeltiriz.